

Bijbelstudie

Age Romkes

Volkomen blijdschap 1 Johannes 1:1-4

INHOUD

Kringstudie 1	2
Verkenning van de tekst	2
Achtergrond 1 Johannes	2
Thematiek en structuur	3
Korte uitleg	3
Boodschap	3
Aanwijzingen voor de kringleider	4
Ijsbreker	4
Inleiding	4
Kringgesprek	4
Afsluiting	4

Kringstudie 1

1 Johannes 1:1-4

Als er met de kring tijdens de introductieavond besloten is om samen ontdekkende bijbelstudie te doen aan de hand van 1 Johannes, dan kan op de eerste 'echte' kringbijeenkomst een aftrap gemaakt worden. Bijvoorbeeld door een eerste indruk over de hele brief uit te wisselen. Dan moet je aan het eind van de introductieavond de kringleden natuurlijk wel vragen om de brief in z'n geheel door te nemen. Vervolgens kan er een korte bijbelstudie gehouden worden over de inleiding van de brief (1:1-4). Zo nodig kan er ook nog iets meer gezegd worden over ontdekkende bijbelstudie (observatie, interpretatie en toepassing) en over de gang van zaken tijdens het kringgesprek (er is wel een 'kringleider', maar die 'geeft' geen bijbelstudie maar leidt het gesprek over de tekst, waarbij ieder zijn of haar inzichten vanuit de tekst kan delen tot opbouw van allen).

Verkenning van de tekst

Achtergrond 1 Johannes¹

De apostel Johannes schreef behalve een evangelie ook drie korte brieven. In de laatste twee brieven duidt hij zichzelf aan als 'de oudste'. In de eerste brief zegt hij niets over zichzelf, maar spreekt wel met groot gezag en met liefde voor zijn geestelijke kinderen. Wij weten niet precies wanneer en in welke volgorde deze brieven werden geschreven. Waarschijnlijk was het tegen het einde van de eerste eeuw.

1 Johannes is geschreven aan christenen - zij die hun vertrouwen op Jezus Christus hebben gesteld als Gods Zoon. Nadere gegevens ontbreken.

Johannes wilde christenen geruststellen van wie het geloof in de war was gebracht door dwaalleraren. Mogelijk hadden deze gnostische ideeën. Deze leraren geloofden dat ze op een hoog geestelijk niveau verkeerden, vrij van zonde en zij dachten dat ze konden doen wat ze maar wilden. Omdat ze deze wereld als totaal kwaad beschouwden, geloofden ze niet dat God in Jezus echt mens was geworden.

Deze brief lijkt meer op een stuk muziek dan op een beredeneerde verhandeling. De drie thema's waarheid, licht en liefde klinken steeds weer op als melodieën die worden herhaald, maar wel elke keer op een andere toonhoogte. God is waarheid, God is licht en God is liefde. De christen die God wil volgen, moet 'wandelen' in waarheid, licht en liefde. Johannes gelooft niet, zoals de dwaalleraren geloofden, dat iemand in dit leven vrij van zonde kan zijn. Maar een volledig belijden van onze zonden resulteert in vergeving en reiniging door het bloed (de dood) van Jezus (1:8v). Wie leeft vanuit die reiniging en vergeving kan zich niet bij het zondaar-zijn neerleggen. Vandaar de oproep 'Mijn kinderkens, dit schrijf ik u, opdat gij niet tot zonde komt' (2:1).

Johannes is vol van het wonder van Gods liefde. Maar daaruit volgt dat 'als God ons zó heeft liefgehad, ook wij elkaar behoren lief te hebben' (4:11). Liefde moet praktisch zijn: geen woorden maar daden (3:18).

Tot slot stelt Johannes zijn lezers gerust over het eeuwige leven: 'Dit heb ik u geschreven, die gelooft in de naam van de Zoon van God, opdat u weet, dat u eeuwig leven hebt' (5:13).

Doordat Johannes een aantal thema's telkens van een andere kant belicht en met elkaar in verband brengt, lijkt hij soms in herhaling te vervallen. Als je goed oplet zie je dat hij toch telkens nieuwe elementen toevoegt.

Johannes schrijft heel stellig (bijvoorbeeld: 'Wij weten, dat een ieder, die uit God geboren is, niet zondigt', 5:18). Dat kan op ons ongenueanceerd overkomen. Uit het

¹ Het begin van dit onderdeel is ontleend aan Mary Bachelor, *De Bijbel gaat open*, Amsterdam 1995. ISBN 90 338 1270 3.

verband moet je dan opmaken wat hij precies bedoelt en in welke situatie zijn opmerking van toepassing is (want hij kan in schijnbare tegenstelling met 5:18 net zo hard beweren dat alle mensen zondigen, 1:8). Deze schrijfstijl prikkelt tot nadenken. Je moet elke uitspraak goed peilen en op z'n waarde schatten. Tegelijk maakt hij zo duidelijk dat nuanceren niet betekent dat je geen kleur hoeft te bekennen. Gods waarheid is per saldo duidelijk en eenduidig. Dat kan een goede les voor ons zijn in een tijd waarin alles relatief lijkt te zijn: tegen het grote grijs het licht van het Evangelie.

Thematiek en structuur

Johannes valt met de deur in huis. Hij stelt zichzelf voor als ooggetuige van het Evangelie dat reëel is, concreet en tastbaar.

Hij verkondigt dat Evangelie aan zijn lezers 'opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben.' Zijn uiteindelijke doel met het schrijven van deze brief formuleert hij als volgt: 'opdat onze blijdschap volkomen zij.' Een dubbele bedoeling dus: (herstel van) gemeenschap en blijdschap.

Korte uitleg

Vers 1. Hetgeen was van den beginne. Net als in zijn Evangelie begint hij met een zinspeling op Genesis 1:1. Het Evangelie dat hij brengt is zo oud als de wereld, omdat degene over wie het gaat, Jezus Christus, was van den beginne (Johannes 1:1). Geloven is dus niet zelf het religieuze wiel uitvinden, maar aanvaarden wat God van het begin aan voor ons heeft bedacht.

Hetgeen wij gehoord ... gezien ... getast hebben van het Woord des levens. Zo concreet is het Evangelie in de persoon van Jezus Christus tot ons gekomen: het is historische realiteit. Dit betekent ook dat we aangewezen zijn op het getuigenis van degenen die de historische openbaring van God in Christus hebben meegemaakt. Concreet: geloven is het aanvaarden van het getuigenis van de apostelen over Jezus.

Vers 2. Het leven toch is geopenbaard ... het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons geopenbaard is. Lees hierbij bijvoorbeeld ook Matteüs 13:16v.

Vers 3. Opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben. Blijkbaar ervaart Johannes dat de band met zijn lezers op een of andere manier verbroken is. Niet het sociale contact, maar de geloofsband (zie het vervolg). Hij wil de relatie graag herstellen.

En ónze gemeenschap is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus. De onderlinge band van christenen is afhankelijk van de verbinding met God. Nadrukkelijk worden de Vader én de Zoon genoemd. Uit het vervolg van de brief krijg je de indruk dat vooral de positie van Jezus als mens-geworden Zoon van God op het spel staat. Maar waar dat ontkend wordt, is de band met de apostelen (die juist hiervan getuige waren, Johannes 1:14) en – erger nog – met God Zelf doorgesneden.

Vers 4. En deze dingen schrijven wij, opdat onze blijdschap volkomen zij. Zijn bedoeling is niet om hen er eens flink van langs te geven (hoewel hij behoorlijk scherp kan zijn), maar volkomen blijdschap. Als het Evangelie wordt aangetast kun je niet meer echt blij zijn. Waar wel een relatie met Jezus Christus is, ontstaat blijdschap.

Boodschap

Hoofdboodschap is dat geloven niet in de eerste plaats een kwestie van religieuze ervaring is, maar aanvaarding van het getuigenis van de apostelen over wat God in onze geschiedenis gedaan heeft toen Hij zijn Zoon naar de aarde zond. Want in Jezus Christus heeft God ons het eeuwige leven geopenbaard.

Als dit Evangelie wordt losgelaten wordt ten diepste ook de christelijke gemeenschap verbroken.

Aanwijzingen voor de kringleider

IJsbreker

Voorafgaand aan de bijbelstudie zou je iedereen een eerste indruk over 1 Johannes in korte zinnen of steekwoorden kunnen laten opschrijven op een muurkrant. Vervolgens kan hierover een gesprek ontstaan (alleen toelichting vragen en geven bij wat is opgeschreven; geen discussie).

Inleiding

Vertel iets over de achtergrond van de brief en geef een kort profiel van de schrijver, de apostel Johannes. Ga niet teveel in op de aard van de dwaalleer waartegen Johannes schrijft, dat komt in de bijbelstudies vanzelf wel naar voren. Maak het niet te lang. Hooguit 5 minuten.

Het te bespreken gedeelte is kort. Het is niet nodig om in de inleiding al iets te zeggen over de structuur van het kringgesprek.

Kringgesprek

Het kringgesprek kan cirkelen rond de volgende vier kernpunten:

1. *De historische realiteit van het Evangelie*

Mogelijke gespreksvragen:

- Waarom benadrukt Johannes zo dat hij alles zelf gehoord, gezien en getast heeft?
- Hoe zou je reageren als iemand zegt: 'Het blijft voor mij waar, ook al is het niet echt gebeurd'?
- Hoe wordt in het Evangelie het eeuwige leven geopenbaard?
- Wat betekent dat voor je eigen geloof?

2. *De rol van de ooggetuigen*

Mogelijke gespreksvragen:

- Waarom presenteert Johannes zichzelf zo nadrukkelijk als ooggetuige?
- In welke zin zijn ook wij van zijn getuigenis afhankelijk?
- Wat heeft Johannes ons dan vandaag te zeggen?

3. *De gemeenschap met God en met elkaar*

Mogelijke gespreksvragen:

- Wat hoopt Johannes te bereiken door het aloude Evangelie nog eens te verkondigen?
- Johannes wil graag herstel van de gemeenschap met zijn lezers en voegt er dan aan toe 'En ónze gemeenschap is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus'. Wat bedoelt hij daarmee?
- Wat hebben gemeenschap met God (verticaal) en onderlinge gemeenschap (horizontaal) met elkaar te maken?
- Wat betekent dit voor gemeente-zijn nu?
- Wat vind je ervan dat Johannes zo als het ware de band aan God afhankelijk maakt van de relatie met hemzelf en met het Evangelie dat hij verkondigt?

4. *Volkomen blijdschap*

- Waarom is Johannes in de pen geklommen? Wat wilde hij bereiken?
- Reageer op de volgende stelling: Geloof in het Evangelie van Jezus Christus leidt tot volkomen blijdschap.
- Wat ervaar je zelf van de vreugde van het Evangelie?

Afsluiting

Vat het gesprek kort samen en vraag of iemand nog iets wil veranderen (toevoegen, weghalen) aan zijn of haar bijdrage aan de muurkrant. Vraag zo nodig toelichting. Zeg waar de volgende bijbelkring over gaat en deel de handreiking voor de persoonlijke stille tijd uit.